

સુરક્ષા માટે સુઘડ ગૃહ-વ્યવસ્થા !

ડિસેમ્બર ૨૦૧૨

એક પ્રક્રિયા બિલ્ડિંગમાં ફાયબરના કચરાવાળા ડ્રમમાં આગની શરૂઆત થઈ. આ ડ્રમમાં રેણ કરવાનો ફ્લેક્ષ અને મિશ્રણ, વેલ્ડિંગનો ભંગાર, સામાન્ય કચરો અને તેલવાળા કાપડના ટુકડા હતા. ઘણા સમયથી તેને ખાલી કરવામાં આવ્યું ન હતું. અગ્નિના સ્ત્રોત કદાચ ગરમ વેલ્ડિંગના ભંગારમાંથી અથવા તેલવાળા કચરાનું એકાએક આપમેળે સળગવાથી હોઈ શકે.

કચરાવાળા ડ્રમમાં આગની તીવ્રતા ખૂબ વધી.

અગાઉના લીકેજ થી કેટલાક પ્રોસેસના સાધનો, પાઈપો, લોખંડના માળખાઓ અને ફ્લોર ઉપર પોલીમર સુકાય ને તેનું પડ બની ગયું હતું. કચરાના ડ્રમથી આગ, લીકેજ થઈને ભેગા થયેલા પોલીમર સુધી ફેલાઈ. જે મોટી આગમાં ફેરવાય, જેનાથી મકાન, પ્રક્રિયાના સાધનો, ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ અને કંટ્રોલ કરવાના સાધનોને ઘણું નુકશાન થયું. કોઈને ઈજા ન થઈ, પરંતુ પ્લાન્ટને લાંબા સમય સુધી બંધ રાખવાની ફરજ પડી અને જેનાથી લાખો ડોલરોનું નુકશાન થયું.

પ્રક્રિયા વિસ્તારમાં આગ થી નુકશાન

બચેલા કચરાના ડ્રમનો ભાગ

શું થયું હતું ?

→ ખરાબ ગૃહ વ્યવસ્થાએ આ અકસ્માત થવામાં બે કારણોસર ભાગ ભજવ્યો ;

-આગની શરૂઆત ફાયબર ડ્રમથી થઈ જેને અયોગ્ય રીતે કચરા માટે, બાંધકામ અને મરમતના ભંગારમાટે વાપરવામાં આવ્યું. ડ્રમને સમયાંતરે ખાલી કરવામાં આવ્યું ન હતું.

-પાઈપીંગ, સાધનો અને મકાન ઉપર પોલીમર જામી જવાથી આગે ખૂબ મોટું સ્વરૂપ ધારણ કર્યું. જામી ગયેલા સળગી શકે તેવા પદાર્થોના બળતણે આગને વિકરાળ સ્વરૂપ ધારણ કરવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવ્યો.

→ પ્રક્રિયા સાધનોમાં સમસ્યા હોવાથી પાણીવાળું પોલીમરનું પ્રવાહી ઢોળાઈને બહાર પોલીમર સ્વરૂપે એકઠું થયું હતું.

→ પ્લાન્ટમાં કામ કરતા ઓપરેટરો આ લીકેજને સાફ કરવાનું બંધ કરી દીધું હતું કારણ કે વારંવારના લીકેજને કારણે તે સાફ રાખવા બાબતે નિરાશ થઈ ગયા હતા.

→ પોલીમરનું લીકેજ થવું એ સાધનની ડિઝાઈનની સમસ્યા હતી. જે પ્લાન્ટમાં કામ કરતા માણસોના હાથમાં ન હતું. આ એક ઈજનેરી ડિઝાઈનની સમસ્યા હતી જેની પરત્વે મેનેજમેન્ટ અને ઈજનેરી ધ્યાનની જરૂરીઆત હતી.

→ કદાચ પ્લાન્ટની આ ગંદકીવાળી સંસ્કૃતિ “સામાન્ય” બની ગઈ હતી અને તેને કારણે જ ફાયબર ડ્રમમાં મરામતનો ભંગાર અને કચરો મુકવાનું તથા તેને સમયાંતરે ખાલી ન કરવું સ્વીકાર્યું હતું.

→ જ્યારે પ્રક્રિયા સુરક્ષા સંસ્કૃતિની વાત કરતા હોય ત્યારે આ જાતની હાલતને “નમુનેદાર માંથી આડે રસ્તે જવું” કહેવાય. આ એક આલંકારીક પરીભાષા છે, જે અનિચ્છનીય પરિસ્થિતિમાં ફેરફાર કરવાને બદલે તેને સામાન્ય ગણી સ્વીકાર કરવી કહેવાય.

પ્લાન્ટના લોખંડના ભાગો અને પાઈપો પર સુકાયેલા પ્રવાહી પોલીમર

તમો શું કરી શકો ?

→ મરમતમાં નીકળેલા કચરાને કામ કરવાની જગ્યાએથી તુરંત દૂર કરો અને તેનો ચોક્કસાઈથી નિકાલ કરો. કામ ત્યાં સુધી પૂર્ણ ન થયેલું ન ગણો જ્યાં સુધી તે સાફ ન થાય.

→ તેલ કે રસાયણથી તરબતર કચરા અને કાગળને વ્યવસ્થિત રીતે ખાલી કરો. (સ્ટીલના કંટેનર્સમાં અગ્નિસ્ત્રોતો થી દૂર પણ પ્રોસેસ એરીયામાં નહીં.)

→ સામાન્ય કચરાને તેના ડબ્બામાં જ નાખો અને તેને સમયાંતરે ખાલી કરો.

→ પ્રક્રિયા વિસ્તારને સાફ રાખો. કોઈપણ સળગી શકે તેવો પદાર્થ જેમકે સળગી શકે તેવી રજકણ જે સાધનો, ફ્લોર, કેબલ ટ્રે અથવા લોખંડના બાંધકામ ઉપર ભેગી થઈને આગમાં બળતણ પુરૂ પાડે છે, જેનાથી આગનું સ્વરૂપ મોટું થઈ શકે છે.

→ સાધનોમાં સમસ્યાથી લીકેજને કારણે પ્રક્રિયા વિસ્તારને સાફ રાખવો અશક્ય બની જાય તેવી પરિસ્થિતિનો સ્વીકાર ન કરો. તમારા મેનેજમેન્ટને આ ગંભીર પરિસ્થિતિ પરત્વે અવગત કરાવો. ને તેમની સાથે કામ કરીને સમસ્યાનું નિરાકરણ લાવો.

સાફ સુધરો પ્લાન્ટ એક સુરક્ષિત પ્લાન્ટ છે !